

De roeping en uitzending van de twaalf apostelen

Matteüs 10:1-4

De roeping van de 12 apostelen

Matteüs 10 beschrijft de roeping en uitzending van de twaalf apostelen¹. We kunnen dit niet loskoppelen van de laatste perikoop van hoofdstuk 9, waar de Heer Jezus tegen Zijn discipelen zegt: *'Smeekt dan de Heer van de oogst dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitstuurt'* (Matt. 9:38). Het vervolg in Matteüs 10 maakt duidelijk dat Jezus de Heer van de oogst is. Tot op de dag van vandaag roept Hij arbeiders, en Hij stuurt hen uit in Zijn oogst.

Wanneer de oogsttijd naderde, moesten de grootgrondbezitters meer arbeiders in dienst nemen; anders liep de oogst gevaar. God is zo'n 'grootgrondbezitter': Hem behoort de hele aarde en haar volheid toe, de wereld en die daarop wonen (Ps. 24:1; 50:12). Het gedeelte van Matteüs 9:38 en 10:1vv. maakt onmiskenbaar duidelijk dat de Heer Jezus Degene is over Wie in de Psalmen geschreven staat. Hij is de HERE, aan Wie de aarde en haar volheid toebehoren. De rijpe korenvelden waren het Joodse volk, de verloren schapen van het huis van Israël (Matt. 9:36; 10:5-6vv.). Dat Matteüs driemaal kort achter elkaar het getal twaalf noemt (vs. 1, 2, 5), is niet zonder betekenis. De apostelen werden immers gezonden naar de twaalf stammen van Israël. De Joden hebben de Messias afgewezen en laten kruisigen. Het werkterrein van de arbeiders beperkt zich nu niet meer tot het volk Israël, het gaat over de hele aarde – het evangelie komt tot alle volken (Matt. 28:19; Hand. 1:8).

De namen van de twaalf apostelen

De lijst van de apostelen vinden we bij de drie synoptici en in het boek Handelingen. Matteüs heeft telkens twee namen door het woordje 'en' verbonden, zodat zij zes paren vormen. Zo krijgen we de volgende lijst met namen:

1. Simon Petrus en zijn broer Andreas;
2. Jakobus en zijn broer Johannes;
3. Filippus en Bartolomeüs;
4. Tomas en Matteüs;
5. Jakobus, de zoon van Alfeüs, en Tadeüs;

¹ Het Griekse woord *apostolos* betekent gezant of gezondene.

6. Simon de Zeloot en Judas Iskariot.

De apostelen werden evenals de < twee en > zeventig twee aan twee uitgezonden (vgl. Luc. 10:1).

'Twee zijn beter dan één, omdat zij een goede beloning hebben bij het zwoegen. Want, indien zij vallen, dan richt de een de ander weer op; maar wee de éne, die valt zonder dat een metgezel hem opricht!'

Prediker 4:9-10

Simon, Petrus geheten

Simon Petrus was de zoon van Jona. Zijn broer heette Andreas. Zij waren afkomstig uit het plaatsje Betsaida aan het meer van Galilea. Van beroep waren zij vissers (Marc. 1:16-20). Simon kreeg de bijnaam Petrus, d.i. 'rots' (Matt. 16:18; Joh. 1:42). Verder weten we van hem dat hij was getrouwd, dit valt af te leiden uit het feit dat hij een schoonmoeder had, die door de Heer Jezus werd genezen (Marc. 1:29-31). Paulus schrijft ook dat Petrus zijn vrouw meenam op zijn zendingsreizen (1 Kor. 9:5). De toevoeging 'als eerste' (Matt. 10:2) maakt duidelijk dat Petrus de voornaamste positie innam onder de apostelen. Hij kreeg van de Heer Jezus de sleutels van het Koninkrijk der hemelen (Matt. 16:18-19). Hij wordt in het rijtje van de apostelen altijd als eerste genoemd. Uit de evangeliën krijgen we de indruk dat hij een spontaan en hartelijk, maar impulsief karakter had. Dit is zeker niet verkeerd, maar het heeft ook gevaarlijke kanten!

Zijn broer Andreas

Andreas was de broer van Simon Petrus, en dus ook afkomstig uit het plaatsje Betsaida. Rond het jaar dertig had hij zich aangesloten bij de discipelen van Johannes de Doper. Volgens Johannes behoorde Andreas tot de eerstgeroepen discipelen van de Heer Jezus (Joh. 1:40). Hij leidde zijn broer Simon tot Jezus (Joh. 1:42-43). In de evangeliën horen we weinig van hem. Johannes noemt hem nog twee keer: bij de wonderbare broodvermenigvuldiging (Joh. 6:8), en wanneer enkele Grieken in contact met de Heer Jezus willen komen (Joh. 12:22).

Andreas opereerde in de schaduw van zijn broer Simon Petrus, maar hij was wel degene die Petrus tot de Heer Jezus leidde. Mannen als Andreas, die anderen in

contact brengen met de Heer Jezus, zijn voor de Heer heel waardevol.

Jakobus, de zoon van Zebedeüs

Onder de twaalf apostelen van Jezus waren er twee met de naam Jakobus. In de Bijbel hebben mensen geen achternaam. Om ze van elkaar te onderscheiden wordt er iets bij vermeld, zodat we weten wie er bedoeld wordt. Jakobus, de broer van Johannes, wordt aangeduid als *maior* (de meerdere of oudere). Jakobus de zoon van Alfeüs, die we ook in het rijtje van apostelen tegenkomen, wordt aangeduid als *minor* (de kleinere of jongere).

Jakobus *maior* was de oudere broer van de apostel en evangelist Johannes. Zij waren zonen van Zebedeüs (Marc. 1:16-20), een welvarende visser uit het plaatsje Betsaïda aan het meer van Galilea. Hun moeder heette Maria Salome (Marc. 15:40; Matt. 27:56). Johannes en Jakobus worden door Jezus ook *Boanerges*, d.i. 'zonen van de donder' genoemd (Marc. 3:17). Waarschijnlijk omdat zij een driftig karakter hadden (vgl. Luc. 9:54-55). Met Petrus en Johannes maakte Jakobus deel uit van het groepje vertrouwelingen van Jezus, die getuige waren van een aantal belangrijke momenten in het leven van de Heer Jezus, en wel:

1. Toen Hij het dochtertje van Jäirus uit de dood opwekte (Marc. 5:35-43).
2. Toen Hij werd verheerlijkt op de berg (Marc. 9:2-8).
3. Toen Hij in zielenood was in de hof van Getsemane (Marc. 14:32-34).

Jakobus werd op bevel van koning Herodes met het zwaard gedood (Hand. 12:2). Dat moet omstreeks het jaar 44 zijn gebeurd. Hij was de eerste martelaar in de kring van de twaalf. Discipelen die zoals Jakobus driftig worden als mensen de Heer Jezus afwijzen, hebben niet de juiste gezindheid (Luc. 9:54-56). Er is dan ook niemand van ons die zich kan verschuilen achter zijn eigen, zondige karakter. Alleen discipelen die zich door de Heer laten vormen, zijn geschikt om door Hem uitgezonden te worden.

Johannes

Johannes, d.i. de Heer is genadig, was de jongere broer van Jakobus. Hij is de schrijver van het gelijknamige evangelie, de drie brieven van Johannes en het boek Openbaring. Dit was de discipel die Jezus liefhad, en die in de schoot van Jezus aanlag (Joh. 13:23). De apostel die aan het hart van de Heer Jezus aanlag, heeft meer over de liefde geschreven dan alle anderen. Discipelen die in de schoot van de Heer Jezus aanliggen haal je er zo uit, zij worden gekenmerkt door de liefde van Christus!

Filippus

Filippus is een Griekse naam en betekent 'paardenliefhebber'. Hij was een van de eerste discipelen van de Heer Jezus. Hij kwam evenals de eerder genoemde apostelen uit Betsaïda (Joh. 1:44). Na zijn roeping vond hij Natanaël (of: Bartolomeüs), en zei tot hem: *'Wij hebben Hem gevonden van Wie Mozes in de wet geschreven heeft, en de profeten: Jezus, de zoon van Jozef, uit Nazaret'*. Natanaël weigerde dat te geloven en zei: *'Kan uit Nazaret iets goed zijn?'* Het eenvoudige maar doeltreffende antwoord van Filippus was: *'Kom en zie'* (Joh. 1:45-46). Toen de Heer Jezus Zijn discipelen vroeg om duizenden mensen van brood te voorzien, merkte Filippus op: *'Voor tweehonderd denaren is voor hen niet genoeg dat ieder een klein beetje krijgt'* (Joh. 6:7). We horen nog een keer over hem, wanneer enkele Grieken graag Jezus willen zien en zich daartoe tot Filippus wendden (Joh. 12:20-22).

Filippus was ook degene die tijdens het laatste avondmaal zei: *'Heer, toon ons de Vader en het is ons genoeg'*. Waarop de Heer reageerde met de woorden: *'Ben ik zo lange tijd bij u en heb je Mij niet gekend, Filippus. Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien'* (Joh. 14:8-9). Hoe langer Filippus met de Heer Jezus optrok, hoe meer zicht hij op Hem kreeg. Is het ook ons verlangen met de Heer op te trekken om Hem beter te leren kennen?

Bartolomeüs

Men neemt aan dat Bartolomeüs dezelfde is als Natanaël (Joh. 1:46-49). Johannes schrijft dat hij afkomstig was uit Kana in Galilea (Joh. 21:2). Voor het overige komt zijn naam niet meer voor in het Nieuwe Testament. We weten dus weinig over hem. De Heer zegt van hem: *'Zie, waarlijk een Israëliet in wie geen bedrog is'* (Joh. 1:48). Kan de Heer dit ook van ons zeggen? Zijn wij eerlijk en doen we ons niet anders voor dan we zijn?

Tomas

Tomas kreeg de bijnaam 'Dydimus', d.i. tweeling (Joh. 11:16; 20:24; 21:2). Hij is de geschiedenis ingegaan als 'de ongelovige Tomas'; dat kwam doordat hij twijfelde aan de opstanding van de Heer Jezus (Joh. 20:24-27). Hij was bereid om met de Heer te sterven (Joh. 11:16). Maar de woorden van de Heer dat Hij de opstanding en het leven is, waren niet echt tot hem doorgedrongen (Joh. 11:25). Zijn ongelooft werd echter meer dan goedge maakt door zijn uitspraak: *'Mijn Heer en mijn God!'* (Joh. 20:28).

Discipelen die wel eens twijfelen, maar bereid zijn hun leven voor de Heer Jezus te geven – ze zijn er nog steeds! Voor hen is de kroon van het leven weggelegd (Openb. 2:10).

Matteüs

Matteüs (d.i. 'geschenk van Jahweh') wordt door de evangelisten Marcus en Lucas *Levi* ('aanhanger', 'aanhankelijk') genoemd. Hij woonde in Kafarnaüm. Van beroep was hij een tollenaar. Dit betekent dat hij in dienst was van de Romeinse keizer en belastinggeld opeiste van zijn eigen volksgenoten. Met goedvinden van de Romeinse bezetter staken de tollenaars een flink deel van de belasting in eigen zak. In het evangelie staan ze niet hoog aangeschreven. Meestal worden ze in één adem genoemd met de zondaars. Toch laat Jezus zijn oog vallen op Levi, wanneer Hij hem bij zijn geldtafel passeert. De Heer zegt tegen hem: '*Kom, volg Mij*'. En hij stond op en volgde Hem (Matt. 9:9-10). Daarna horen we in het Nieuwe Testament niets meer over hem.

Matteüs is de schrijver van het gelijknamige evangelie. Eerlijk spreekt hij over zijn afkomst; en hij stelt de Heer Jezus voor als de Koning van de Joden. Matteüs maakt er geen geheim van dat hij een tollenaar was geweest. Hij is eerlijk, gehoorzaam en gastvrij (Luc. 5:27-32). Deugden die de Heer op prijs stelt, en die wij ons mogen eigen maken.

Jakobus, de zoon van Alfeüs

Jakobus was de zoon van Alfeüs en Maria (Matt. 10:3; Marc. 15:40; 16:1). Hij wordt Jakobus de jongere (*minor*) genoemd. Buiten zijn aanstelling als apostel wordt er weinig of niets over hem meegedeeld in het Nieuwe Testament.

Als de Heer ons een bepaalde taak toevertrouwt, moet dit voor ons voldoende zijn. Laten wij geen eer van mensen zoeken. Jakobus behoorde tot de mannen, die de Heer Jezus waren gevolgd vanaf de doop van Johannes tot op de dag dat Hij van hen werd opgenomen (Hand. 1:21-22). Jakobus is van het begin tot het eind de Heer trouw gebleven. Als dit van u en mij gezegd kan worden, is dit meer dan voldoende!

Judas Taddeüs

Volgens Lucas was Judas de broer of de zoon van Jakobus (Luc. 6:15). Het is Matteüs, die Judas de bijnaam Taddeüs (d.i. 'moedig'), of Lebbeüs toekent (Matt. 10:3), terwijl Johannes hem uitdrukkelijk onderscheidt van Judas Iskariot, de verrader (Joh. 14:22-23). Hij was het die aan Jezus vroeg: '*Heer, en hoe komt het dat U Zichzelf aan ons zult openbaren en niet aan de wereld?*' (Joh. 14:22). Uit 1 Korintiërs 9:5 kunnen we misschien opmaken dat hij behoorde tot de apostelen die gehuwd waren. Onwetendheid is geen schande. Vragende discipelen krijgen antwoorden!

Simon de Zeloot

Simon draagt in de evangeliën de bijnaam 'Zeloot' of 'IJveraar'. Hij behoorde tot een politieke groepering onder de Joden, die de Romeinen desnoods met geweld uit het land wilden verdrijven. De Zeloten stonden bekend vanwege hun ijver voor de Mozaïsche gebruiken. Zij beschouwden zichzelf als de opvolgers van Pinechas, de zoon van Eleazar, die uit ijver voor de eer van God, Zimri en Kozbi doodde (Num. 25). Na de uitstorting van de Heilige Geest op de Pinksterdag komt zijn naam in het Nieuwe Testament niet meer voor. IJver voor God is een goede zaak, maar laten we ervoor waken dat we geen ijveraars voor de wet worden (Rom. 10:2-4).

Judas Iskariot

De laatste in het rijtje is Judas Iskariot. Van hem staat vermeld dat hij Jezus verraden heeft. Judas is de enige Judeeër in dit rijtje, alle andere apostelen kwamen uit Galilea. De bijnaam Iskariot betekent in het Hebreeuws 'man uit Keriot'. Keriot was een klein dorpje in Judea (Joz. 15:25). Ook kan men het afleiden van sicarius, wat letterlijk 'dolkmens' betekent. De bijnaam wil dan zeggen dat Judas tot de meest fanatieke joodse partij, die van de Sicarii (sluipmoordenaars) had behoord (zie Hand. 21:38).

Het leven van Judas was één grote tragedie. Hij was een dief, die zichzelf verrijkte met het geld dat de Heer hem had toevertrouwd (Joh. 12:6); hij was een leugenaar en een huichelaar, iemand die zich anders voordeed dan hij was; hij was een verrader, die zijn Heer met een kus heeft verraden (Matt. 26:48-49). En ten slotte: hij was een zelfmoordenaar. De droefheid en het berouw die ontstonden na zijn vreselijke daad, leidden er niet toe dat hij zijn toevlucht nam tot de Heer Jezus. In plaats daarvan maakte hij een einde aan zijn leven (Matt. 27:3-10).

Het leven van Judas was een grote tragedie, en een grote leugen. Heeft hij dan nooit begrepen dat de leugen in de nabijheid van de Waarheid niet verborgen kan blijven, en dat het Licht onze boze werken openbaart (Joh. 13:21-30; 3:19-21)? Toen Judas van de maaltijd opstond en naar buiten ging, keerde hij het Licht de rug toe; het was letterlijk en figuurlijk nacht in zijn leven geworden.

Judas is van het apostelschap afgevallen om naar '*zijn eigen plaats*' te gaan. Zijn taak werd overgenomen door Mattias (Hand. 1:25-26). De plaats waar Judas zich bevindt, zijn eigen plaats geheten, is een oord van gewezen en tandengeknars; van eeuwige wroeging, waar het vuur niet wordt uitgeblust. Judas heeft de plaats in de hel verkozen boven het verblijf in het huis van de Vader (Joh. 14:1-4). Wat een tragedie! Laat eenieder die dit leest ernstig overwegen waar hij de eeuwigheid wil doorbrengen: in het Vaderhuis, of in de hel?

Dienaren van Christus

We hebben kort stilgestaan bij de twaalf mannen, die door de Heer Jezus geroepen werden als Zijn apostelen. Twaalf verschillende mannen, ieder met een eigen karakter. Johannes en Jakobus konden driftig uit de hoek komen; Petrus was haantje de voorste; Andreas bleef bescheiden op de achtergrond; Bartolomeüs was eerlijk en oprecht; enzovoort. De meesten kwamen uit het verachte Galilea. Ze waren van eenvoudige komaf. 'Ongeletterde en eenvoudige mensen', worden ze door de Raad genoemd (Hand. 4:13). Maar het waren juist deze mensen, die de Heer riep in Zijn dienst (vgl. ook 1 Kor. 1:26-29).

Aan welke criteria moest een apostel voldoen?

Ten aanzien van de vraag aan welke criteria een apostel moest voldoen, verschaft Handelingen 1:12-26 ons meer licht. In dit gedeelte gaat het om het verraad van Judas en het kiezen van een nieuwe apostel. Aan welke criteria moest deze apostel voldoen?

1. Ooggetuige van de opstanding van de Heer Jezus

Hij moest een van de mannen zijn, die zich bij de apostelen hadden aangesloten in de tijd dat de Heer Jezus bij hen in- en uitgegaan was, te beginnen met de doop van Johannes tot de dag dat Hij werd opgenomen. Petrus zegt duidelijk dat één van hen 'met ons getuige van Zijn opstanding' moest worden (Hand. 1:21-22).

Een apostel moest dus vanaf het begin van het openbare optreden van de Heer tot en met Zijn hemelvaart in het gezelschap van de elf apostelen hebben verkeerd. Hij moest ook getuige zijn geweest van de opstanding van de Heer. Dat wil zeggen dat hij een 'ooggetuige' moest zijn geweest (vgl. 1 Kor. 15:4-10; Hand. 10:41). Hij moest de opgestane Heer hebben gezien (1 Kor. 9:1). Niet voor niets beroept Paulus zich later op het feit dat de Heer Jezus aan hem is verschenen (vgl. Hand. 22:18; 26:16; 1 Kor. 9:1; 15:8).

De *twaalf* apostelen getuigden van het leven van de Heer Jezus op *aarde*, in het bijzonder met betrekking tot het volk Israël. Het apostelschap van Paulus was van een andere orde: hij getuigde van de opgestane en verheerlijkte Heer in de *hemel*. Israël bestond uit *twaalf* stammen. De Gemeente is *één* lichaam; *één* kudde, *één* huis etc. Wat de leer over de Gemeente betreft, gebruikte de Heer niet de twaalf apostelen, maar Paulus, de apostel van de volken (Gal. 2:8), een dienaar van de Gemeente overeenkomstig het rentmeesterschap van God (Kol. 1:24-25). Dat neemt niet weg dat de twaalf behoorde tot degenen die het fundament van de Gemeente hebben gelegd.

2. De tekenen van een apostel

De bewijzen van het apostelschap waren het verrichten van tekenen, wonderen en krachten (vgl. Hand. 2:43; 5:12; Marc. 16:15-20; 2 Kor. 12:12). De apostelen werden door de Heer uitgezonden om het evangelie te prediken, terwijl Hijzelf meewerkte en het woord (dat de apostelen predikten) bevestigde door de tekenen die erop volgden (Marc. 16:20). Deze bevestiging van de Heer was ook nodig, want de Bijbel, zoals wij die nu kennen, was toen nog niet geschreven. In Efeziërs 4 lezen wij: 'En Hij heeft zowel apostelen (...) gegeven (...) om de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon'. De Heer heeft apostelen gegeven om de Gemeente te grondvesten. Zij zijn de fundamentleggers (Ef. 2:20). Bedoeld zijn hier de direct door Christus gezonden apostelen: de twaalf en Paulus.

3. De toerusting van de heiligen

Het toerusten van de heiligen door de dienst van de apostelen vond al plaats tijdens hun leven (zie o.a. Hand. 15:36; Rom. 1:10-12; 1 Kor. 4:21; 2 Kor. 2:1). Maar dit is na hun dood niet opgehouden. Wij hebben het Nieuwe Testament in handen, waarin de apostelen alles hebben opgeschreven wat nodig is om de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus (Ef. 4:12).

4. Zijn er nu nog apostelen?

Het Griekse woord *apostolos* betekent: gezant of gezondene. In het Nieuwe Testament wordt het alleen gebruikt voor iemand die gezonden was met volmacht van de opdrachtgever om namens hem te handelen. Barnabas wordt samen met Paulus een apostel genoemd (Hand. 14:4, 14). En Paulus schrijft in het meervoud in 1 Tessalonicenzen 2:6 over hemzelf en zijn medewerkers als 'apostelen van Christus'.

Als men het woord *apostel* uitsluitend gebruikt overeenkomstig de betekenis van het woord zelf, dus handelen als een gezant van Christus, dan zijn er ook vandaag nog apostelen. Mensen die zichzelf echter apostel (laten) noemen, geven hieraan een heel andere betekenis. Zij gebruiken het in de betekenis zoals die gold voor de twaalf apostelen, en voor Paulus. In die zin geeft de Heer geen apostelen meer aan de Gemeente. De apostelen waren de fundamentleggers van de Gemeente, en als zodanig uniek in hun optreden. Zij hebben ook geen opvolgers. Want van wie kan na het wegvallen van de apostelen gezegd worden dat zij de opgestane Heer hebben gezien, en dat hun woord het gezag heeft van het woord van de Heer (vgl. 1 Kor. 11:23; 1 Tess. 2:13)?

Er is ook geen autoriteit meer om het apostelschap van iemand anders te erkennen of te bevestigen (Gal. 2:6-9). Dat is ook niet nodig, want wij hebben het Woord van God dat onbetwistbaar duidelijk maakt dat er geen apostelen meer zijn die voldoen aan de criteria van de nieuwtestamentische apostelen. Wél waarschuwt Gods Woord ons voor bepaalde mensen, *schijnapostelen*, bedrieglijke arbeiders, die zich

voordoën als apostelen van Christus (2 Kor. 11:13). Wat Paulus over deze mensen schrijft, is zeer ernstig (vs. 14vv.); dat moet ons waakzaam maken voor eenieder die zich nu een apostel noemt.

Let op hun einde

De schrijver van de brief aan de Hebreëën roept ons ertoe op onze voorgangers, die het woord van God tot ons gesproken hebben, in gedachtenis te houden: *'Let op het einde van hun wandel en volgt hun geloof na'* (Hebr. 13:7). En dit geldt zeker voor de apostelen. Als wij op het geloof en het einde letten van de twaalf apostelen, is dit indrukwekkend. Van de twaalf zijn er elf die vrijwel zeker de marteldood zijn gestorven. Ze zijn gemarteld en geslagen, en vonden vaak op de wreedste manier de dood:

1. Petrus: gekruisigd.
2. Andreas: gekruisigd.
3. Jakobus, de zoon van Zebedeüs: het zwaard.
4. Johannes: een natuurlijke dood.
5. Filippus: gekruisigd.
6. Bartolomeüs: gekruisigd.
7. Tomas: een speerstoot.
8. Matteüs: het zwaard.

9. Jakobus, de zoon van Alfeüs: gekruisigd.
10. Tadeüs: door pijlen.
11. Simon de Zeloot: gekruisigd.
12. Mattias: gestenigd.

Zouden al deze apostelen zich hebben laten martelen en doden voor een leugen? De apostel Paulus geeft ons het antwoord:

'Als nu Christus gepredikt wordt dat Hij uit de doden is opgewekt, hoe zeggen dan sommigen onder u, dat er geen opstanding van doden is? Maar als er geen opstanding van doden is, dan is ook Christus niet opgewekt; en als Christus niet is opgewekt, dan is ook onze prediking vergeefs, en vergeefs is ook uw geloof; en dan blijken wij valse getuigen van God te zijn, omdat wij van God getuigd hebben dat Hij Christus heeft opgewekt' (1 Kor. 15:12-15).

Paulus sluit de rij van apostelen af. Hij werd in 67 na Christus onder keizer Nero gefolterd en onthoofd.

Ook vandaag de dag roept de Heer Jezus mannen en vrouwen in Zijn dienst. Die dienst begint klein, in ons gezin, in onze directe omgeving en in ons werk. Als wij daarin trouw zijn, kan de Heer ons gebruiken om uitgezonden te worden. De slotvraag voor ons is: *Zijn wij beschikbaar als Hij ons tot Zijn dienst roept?*

Oude Sporen 2013

